

BỘ CÔNG THƯƠNG

Cộng đồng Kinh tế ASEAN 2015 (AEC)

Các vấn đề cần lưu ý đối với lĩnh vực nông nghiệp

Đà Lạt, 21 tháng 9 năm 2015

Những vấn đề cần lưu ý trong lĩnh vực nông nghiệp

TRẦN VIỆT CƯỜNG, MA

PHÓ GIÁM ĐỐC VĂN PHÒNG SPS VIỆT NAM

Vụ Hợp tác quốc tế, Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn

Nội dung trình bày

- ▶ Giới thiệu về WTO/SPS.
- ▶ Tình hình triển khai SPS trong ASEAN.
- ▶ Kết luận và khuyến nghị.

I. GIỚI THIỆU VỀ WTO/SPS

Định nghĩa: SPS là bất cứ một biện pháp nào nhằm bảo vệ cuộc sống hoặc sức khỏe con người, động vật, thực vật trong lãnh thổ quốc gia khỏi nguy cơ:

Xâm nhập, hình thành, hoặc lây lan	Thực phẩm	Bệnh tật truyền qua	Ngăn ngừa, hạn chế thiệt hại đối với quốc gia
Dịch hại, các loại bệnh động vật	Sử dụng không đúng phụ gia thực phẩm	Động vật	Sâu hại/bệnh xâm nhập
Các tổ chức hữu cơ mang mầm bệnh	Tạp chất/độc chất	Thực vật	Hình thành sâu hại/bệnh
Các tổ chức hữu cơ gây bệnh	Tổ chức hữu cơ gây bệnh trong thực phẩm đồ uống, thức ăn chăn nuôi	Các sản phẩm động vật/thực vật	Lây lan dịch hại
<i>Hạn chế đối với hoa quả từ vùng bị đánh dấu có dịch ruồi đục quả.</i>	<i>Dư lượng tối đa (MRLs) hóa chất trong hoa quả, nhiễm bẩn thịt gia cầm do salmonella;</i>	<i>Cấm nhập do FMD, HPAI</i>	<i>Bảo vệ từ việc vô tình nhập các loại cỏ dại hoặc sâu hại</i>

SPS và tác động thương mại

- ▶ Để bảo vệ tính mạng, sức khoẻ con người, động vật, thực vật, mỗi quốc gia đều ban hành một hệ thống các biện pháp SPS tại lãnh thổ nước mình. Đây quyền *chính đáng* và *cần thiết* và *được thừa nhận*.
- ▶ Tuy nhiên, trên thực tế, trong một số trường hợp các biện pháp này đã bị *lạm dụng*, *gây ra cản trở bất hợp lý cho thương mại* quốc tế (ví dụ nước nhập khẩu đặt điều kiện, tiêu chuẩn SPS quá cao khiến hàng hoá nước ngoài khó có thể thâm nhập thị trường nội địa).

Quá trình hình thành WTO/SPS

- ▶ SPS chưa thực sự là một vấn đề đối với thực tiễn thương mại và quy định của GATT.
- ▶ Được xem là đối tượng điều chỉnh chung trong Hiệp định TBT trước khi WTO hình thành.
- ▶ Nhằm giải quyết vấn đề bảo hộ khi hạn ngạch thuế quan đã cắt giảm, SPS chính thức được đàm phán tách biệt từ Vòng Uruguay (1988-1994).
- ▶ Tên đầy đủ: Hiệp định về việc Áp dụng các biện pháp An toàn thực phẩm và kiểm dịch động thực vật của WTO. (Hiệp định WTO/SPS)

Nguyên tắc WTO/SPS

- ▶ Không phân biệt đối xử
- ▶ Dựa trên cơ sở khoa học, khuyến khích hài hòa hóa với tiêu chuẩn quốc tế
- ▶ Minh bạch và thông báo
- ▶ Không hạn chế thương mại hơn so với yêu cầu cần đạt được

Bắt buộc và tự nguyện

- ▶ Tiêu chuẩn bắt buộc (Public standards) là các tiêu chuẩn do chính phủ đặt ra. Tiêu chuẩn này là điều bắt buộc phải tuân thủ khi xuất hàng vào một quốc gia.
- ▶ Tiêu chuẩn tự nguyện (Private standards) là các tiêu chuẩn do người mua đặt ra, thường là cao hơn mức cơ bản của chính phủ nhằm đến các mục tiêu khác như chất lượng, môi trường... ví dụ HACCP, Fair Trade, Hữu cơ (Organic), và GAP

II. SPS TRONG ASEAN

ATIGA và SPS

- ▶ Năm 2009 ASEAN Hiệp định thương mại hàng hóa ASEAN được ký kết với cam kết đồng ý cắt giảm các *biện pháp phi thuế quan*
- ▶ Dành Chương 8 cho các cam kết liên quan SPS
- ▶ Các nhóm công tác, tài liệu ghi nhớ, các ủy ban tư vấn đã được thành lập, thảo luận, ký kết nhằm giải quyết các vấn đề liên quan đến quy định SPS áp dụng đối với sản phẩm nông nghiệp.

Chương 8 Hiệp định ATIGA

- ▶ Gồm 7 điều (từ Điều 79-85)
- ▶ Mục tiêu
 - ▶ Thúc đẩy thương mại nội khối ASEAN đồng thời với việc bảo vệ sức khỏe, cuộc sống của con người, động vật và thực vật
 - ▶ Đưa ra khuôn khổ và hướng dẫn cho việc áp dụng các biện pháp SPS nhằm đạt được các cam kết trong Kế hoạch AEC
 - ▶ Tăng cường hợp tác giữa các quốc gia trong lĩnh vực SPS
 - ▶ Thực thi chương SPS

Đánh giá chung

- ▶ Mức độ cam kết không sâu, chủ yếu khẳng định lại các quy định và nguyên tắc của Hiệp định WTO/SPS
- ▶ Nhấn mạnh và cơ chế thực thi và các hoạt động hợp tác.
- ▶ Một số điểm cộng so với WTO:
 - ▶ Điểm liên lạc quốc gia được thành lập.
 - ▶ Thành lập Ủy ban SPS ASEAN (AC-SPS)
 - ▶ Lập tức thông báo (nghiêm trọng đối với an toàn thực phẩm, bùng phát dịch hại hoặc dịch bệnh, các quy định SPS tạm thời)

Các chế định liên quan

- ▶ Hội nghị Bộ trưởng Y tế ASEAN (AHMM)
 - ▶ Nhóm chuyên gia An toàn thực phẩm ASEAN (AEGFS)
- ▶ Hội nghị Bộ trưởng Nông và Lâm nghiệp ASEAN (AMAF)
 - ▶ Các nhóm công tác ASEAN (Trồng trọt, Chăn nuôi, Thủy sản, GMO, Halal, Codex)
- ▶ Bộ trưởng kinh tế ASEAN (AEM)
 - ▶ Ủy ban tư vấn Tiêu chuẩn và Chất lượng ASEAN (ACCSQ) – Nhóm công tác về sản phẩm thực phẩm chế biến (PFPWG)
- ▶ SOM Khoa học và Công nghệ
 - ▶ Ủy ban khoa học và công nghệ (COST)

Một số kết quả

- ▶ ASEAN Các yêu cầu chung về kiểm soát thực phẩm (ACFCRs): gồm (i) Các Nguyên tắc và hướng dẫn đối với hệ thống kiểm soát thực phẩm quốc gia; (ii) Các nguyên tắc về vệ sinh thực phẩm; (iii) Các tiêu chuẩn tổng quát cho việc dán nhãn của thực phẩm trước khi đóng gói.
- ▶ Các nguyên tắc đối với Chứng nhận và Thanh tra xuất nhập khẩu thực phẩm (CAC/GL 20 MOD).
- ▶ Hướng dẫn cho việc thiết kế, vận hành trong đánh giá và cấp phép các hệ thống thanh tra và chứng nhận thực phẩm xuất và nhập khẩu (CAC/GL 26 MOD).
- ▶ Hướng dẫn về hệ thống kiểm soát thực phẩm nhập khẩu (CAC/GL 47 MOD).
- ▶ Hướng dẫn về Thanh tra và chứng nhận vệ sinh thực phẩm.

Một số kết quả (tiếp)

- ▶ AMAF đã thông qua 802 Mức dư lượng tối đa (MRLs) được hài hòa của ASEAN đối với 63 loại thuốc trừ sâu. Đang xây dựng cơ sở dữ liệu thuốc trừ sâu và nối mạng giữa các nước thành viên.
- ▶ Hoàn tất danh mục dịch hại đối với gạo xay sát, quả có múi, xoài, khoai tây và hoa lan cắt cành. Hiện đang tiếp tục xây dựng hướng dẫn thủ tục nhập khẩu hài hòa hóa với các sản phẩm này (Hướng dẫn về kiểm dịch đối với nhập khẩu gạo đã hoàn tất).
- ▶ Tiêu chuẩn ASEAN-GAP đối với rau quả tươi đã được hoàn tất (sản xuất, thu hoạch, sau thu hoạch).
- ▶ Một số tiêu chuẩn tiêm phòng bệnh động vật, nuôi trồng thủy sản cũng đã được thông qua.
- ▶ Đang xây dựng và hoàn thiện hệ thống cảnh báo nhanh đối với các vi phạm quy định SPS trong thương mại nội khối.

Thực thi SPS trong ATIGA

- ▶ Ủy ban SPS đã nhóm họp lần đầu tại Việt Nam.
- ▶ Hoàn tất việc xây dựng TOR, cơ chế phối hợp trong ASEAN giữa Ủy ban SPS và các chế định, Cơ chế tham vấn giải quyết tranh chấp.

III. KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ

Các thách thức

- ▶ Việc thực thi giải quyết các vấn đề SPS phải đối mặt với một phạm vi lớn các quy định pháp lý của quốc gia trong kiểm soát nhập khẩu, liên quan đến nhiều cơ quan chuyên môn.
- ▶ Sự khác biệt về trình độ phát triển, quy định khác biệt về SPS và thực tiễn áp dụng tại mỗi quốc gia.
- ▶ Các biện pháp phi thuế quan đóng vai trò quan trọng trong đàm phán thương mại mở cửa thị trường.
- ▶ Chủ nghĩa bảo hộ vẫn còn tồn tại

Một số khuyến nghị

- ▶ Cập nhật tốt các thông tin về quy định SPS của các nước ASEAN và đặc biệt là các tiêu chuẩn hài hòa của ASEAN.
- ▶ Tập trung vào chất lượng, an toàn thực phẩm, xây dựng hình ảnh nông sản Việt Nam thông qua việc áp dụng các tiêu chuẩn quốc tế.
- ▶ Có chiến lược thị trường rõ ràng và hiểu tâm lý, phong tục, tôn giáo của người tiêu dùng nước nhập khẩu.

Xin trân thành cảm ơn!

Thông tin liên hệ:

► Văn phòng SPS Việt Nam

Phòng 105A, Nhà A10
Vụ Hợp tác quốc tế
2 Ngọc Hà, Hà Nội

Email: cuongtv.htqt@mard.gov.vn

Web: www.spsvietnam.gov.vn

► Ban quản lý Dự án EU-MUTRAP

Phòng 1203, Tầng 12, Khu Văn phòng, Tòa tháp Hà Nội,
49 Hai Bà Trưng, Hoàn Kiếm, Hà Nội

Tel: (84 - 4) 3937 8472 Fax: (84 - 4) 3937 8476

Email: mutrap@mutrap.org.vn

Website: www.mutrap.org.vn

(Tài liệu hội thảo được đăng trên trang Web này)